

KO‘KAT EKNLARINING YETISHTIRISH XUSUSIYATLARI

R.Raximov;

*Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
Agrobiotexnologiyalar va oziq ovqat xavfsizligi instituti
Meva sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasida katta o‘qituvchisi*

D.S.Normurodov;

Meva sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasida professori

U.A.Xoshimov;

Meva sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasida assistenti

D.Nosirov - talaba

Dunyo aholisini oziq-ovqat bilan ta'minlashda agrar sohaning o'rni va ahamiyati kundan-kunga oshib bormoqda. Respublikamizda mavjud resurs va imkoniyatlardan oqilona foydalanib, aholini qishloq xo'jalik mahsulotlari bilan ta'minlash, hosildorlikni oshirish, sohaga ilm-fan yutuqlari hamda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish dolzarb masaladir.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev murojaatnomalarida hamisha kambag'allikni qisqartirish va qishloq aholisi daromadlarini ko'paytirishda eng tez natija beradigan omil bu – qishloq xo'jaligida hosildorlik va samaradorlikni keskin oshirish ekanligini alohida ta'kidlab o'tdilar.

Aholini mavsumdan tashqari paytlarda va erta bahorda eng erta ko'kat-sabzavotlar bilan ta'minlash, ozuqali, vitaminlarga boy ko'kat-sabzavot ekinlarini yetishtirish hozirgi kun talabi. Aholini yil davomida turli ko'kat-sabzavotlar bilan to'la ta'minlash uchun ularni nafaqat ochiq yerda, balki himoyalangan yerlarda ham ishlab chiqarishni ko'paytirish maqsadga muvofiq.

Asosiy maqsad – har bir qarich yerdan unumli foydalangan holda ko'kat-sabzavotlardan yuqori va sifatli hosil yetishtirishdan iborat. Buning uchun, avvalo, har bir ekinning biologiyasi, ekish muddatlari, ozuqaga bo'lgan talabini va yetishtirish jarayonidagi har bir tadbirning o'z vaqtida, sifatli o'tkazilishini ta'minlash lozim. Buning uchun ko'kat-sabzavotlarni himoyalangan yerlarda yetishtirish usullarini, yaratiladigan sharoitlarni va boshqa texnologik elementlarni o'zlashtirish kerak bo'ladi.

Asosiy maqsad – har bir qarich yerdan unumli foydalangan holda ko'kat-sabzavotlardan yuqori va sifatli hosil yetishtirishdan iborat. Buning uchun, avvalo, har bir ekinning biologiyasi, ekish muddatlari, ozuqaga bo'lgan talabini va yetishtirish jarayonidagi har bir tadbirning o'z vaqtida, sifatli o'tkazilishini ta'minlash lozim.

Buning uchun ko‘kat-sabzavotlarni himoyalangan yerlarda yetishtirish usullarini, yaratiladigan sharoitlarni va boshqa texnologik elementlarni o‘zlashtirish kerak bo‘ladi.

Salatni plyonkali issiqxonalarda va ochiq yerda uzluksiz yetishtirish natijalari bo‘yicha Ye.A. Smirnova quyidagi ma‘lumotlarni bergan

1-jadval

Yetishtirish joyi	Ko‘chatni tayyorlash		Ko‘chatni ekish muddati	Navlariga qarab ekish sxemasi, sm	Hosildorlik, kg/m ²
	Joyi	Davri			
Isitiladigan plyonkali issiqxona	Isitiladigan issiqxona	1/III-25/III	25/III-30/III	30×30	3,2
				25×25	3,4
				20×20	2,5
Isitilmaydigan plyonkali issiqxona	Isitiladigan issiqxona	13/III-5/IV	5/IV-12/IV	30×30	3,5
				25×25	3,8
				20×20	3,1
Ochiq yer	Isitiladigan issiqxona	28/IV-15/V	15/V-25/V	30×25	5,5
				30×25	4,8
Ochiq yer	Ochiq yer	3/VI-20/VI	20/VI-25/VI	25×25	4,5
				25×25	4,2
Ochiq yer	Ochiq yer	14/VII-1/VIII	1/VIII-5/VIII	25×25	3,2
				20×20	3,1

Isitiladigan plyonkali issiqxonada salat bargini ko‘chatlari 13/III-5/IV kunlarda ko‘chatlar tayyorlanib, 5/IV-12/IV muddatda ko‘chatlar ekilganda, 3,5-3,8 kg/m² hosil olishga erishilgan. Isitiladigan issiqxonada 28/IV-15/V ko‘chatlar yetishtirilib, ochiq maydonga 15/V-25/V kunlari 25×25, 30×30 sm. sxemalarda ekilganda, 1 m² dan 4,8-5,5 kg. hosil olishga erishilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Zuyev V. Abdullayev A. Sabzavot ekinlari va ularni yetishtirish texnologiyasi. – T.: O‘zbekiston, 1997. – b. 213-229.

2. Zuyev V., Ataxodjayev A., Qodirxo‘jayev O. Himoyalangan yerlarda ko‘chat va sabzavotlarni yetishtirish. – T.: Noshir, 2010. – b. 215-224.

3. Октябрьская Т.А. Выращивание овощей в защищенном грунте. – М.: Дом МСП, 2005. – с. 163-194.

4. qizi Qodirova, S. I., & Ibragimov, O. O. (2022). KO‘KAT-SABZAVOTLAR TUZILISHI VA TURLARI. In INTERNATIONAL CONFERENCES (Vol. 1, No. 21, pp. 297-303).

5. Qo‘shoqovich, Q. S., & Ziyedullayevich, S. X. (2024). BAMIYA (*Hibiscus esculentus* L.) SABZAVOT EKININING FOYDALI XUSUSIYATLARI, XALQ XO‘JALIGIDAGI ANAMIYATI VA YETISHTIRISH TEXNOLOGIYASI. Лучшие интеллектуальные исследования, 15(1), 88-94.

6. Остонакулов, Т. Э., Халилов, Н. Х., Луков, М. Қ., & Санаев, С. Т. (2017). Такрорий экин фаровонлик манбаи.

7. Санаев, С. Т., Сапарниязов, И. А., & Бектурсынов, А. Б. (2023). Выращивание овощной (сладкой) кукурузы на разных материалах мульчирования. Овощи России, (1), 54-59.

8. Sanaev, S. T., Qahhorov, S. Q., & Sayfidinov, X. Z. (2024). THE ROLE OF BROCCOLE CABBAGE IN FOOD SECURITY. TADQIQOTLAR, 31(1), 160-162.

9. Сайфидинов, Х. (2024). КАРТОШКА НАВЛАРИНИ ТУРЛИ МУДДАТЛАРДА ЭКИБ ЎСТИРИШ. АГРОБИОТЕХНОЛОГИYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI, 3(4), 22-24.